

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 2Tos/149/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3124011386
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 11. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Eliaš
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2024:3124011386.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Michala Eliaša a sudcov JUDr. Mariána Dunčka a JUDr. Milana Straku v trestnej veci odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX v Žiline, trvale bytom C., D. E. F. XXX, t. č. v ÚVTOS Dubnica nad Váhom, na neverejnom zasadnutí dňa 28. novembra 2024 prejednal sťažnosť odsúdeného proti uzneseniu Okresného súdu Trenčín sp. zn. 7PP/120/2024 zo dňa 26.09.2024 a takto

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Tr. por. sa sťažnosť odsúdeného A. B. zamietla, pretože nie je dôvodná.

odôvodnenie:

Rozsudkom Okresného súdu Žilina sp. zn. 48T/21/2023 zo dňa 31.05.2023 bol A. B. odsúdený pre prečin porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák. na súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 19 mesiacov so zaradením do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. Z dôvodu uloženia súhrnného trestu bol zároveň zrušený výrok o treste uložený odsúdenému rozsudkom Okresného súdu v Považskej Bystrici sp. zn. 1T/45/2021 zo dňa 19.10.2021. Odsúdený začal vykonávať trest odňatia slobody dňa 02.03.2024, do ktorého bol započítaný výkon trestu odňatia slobody v trestnej veci Okresného súdu v Považskej Bystrici sp. zn. 1T/45/2021 od 23.01.2023 do 31.05.2023.

Trestným rozkazom Okresného súdu Žilina sp. zn. 47T/45/2023 zo dňa 29.06.2023 bol A. B. odsúdený pre prečin marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 1 písm. d) Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 6 mesiacov so zaradením do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. Zároveň bol odsúdenému uložený trest zákazu činnosti viesť akékoľvek motorové vozidlá vo výmere 2 roky. Odsúdený začne vykonávať uložený trest odňatia slobody po vykonaní trestu odňatia slobody v trestnej veci Okresného súdu Žilina sp. zn. 48T/21/2023 a to pravdepodobne dňa 23.05.2025.

Uznesením Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 7Nt/6/2024 zo dňa 10.04.2024 bol na ďalší výkon vyššie uvedených trestov odňatia slobody odsúdený preradený z ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Uznesením Okresného súdu Trenčín sp. zn. 7PP/120/2024 zo dňa 26.09.2024 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) bol podľa § 415 ods. 1 Tr. por. s použitím § 66 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. zamietnutý návrh odsúdeného o podmienéčnej prepustenie z výkonu vyššie uvedených trestov odňatia slobody.

Toto uznesenie nenadobudlo právoplatnosť, pretože odsúdený podal proti nemu v zákonnej lehote sťažnosť, zahŕňiac ju do zápisnice o verejnom zasadnutí ihneď po jeho vyhlásení. Ku dňu rozhodnutia o podanej sťažnosti krajský súd neobdržal jej bližšie písomné odôvodnenie.

Prokurátor sa po vyhlásení napadnutého uznesenia vzdal práva podať proti nemu sťažnosť.

Krajský súd v Trenčíne, ako nadriadený súd, na neverejnom zasadnutí podľa § 192 ods. 1 písm. a), b) Tr. por. preskúmal správnosť výroku napadnutého uznesenia, proti ktorému odsúdený podal sťažnosť, ako aj konanie predchádzajúce tomuto výroku. Na základe svojej prieskumnej povinnosti dospel k záveru, že sťažnosť odsúdeného nie je dôvodná.

Krajský súd v rámci preskúmania konania, ktoré predchádzalo vydaniu napadnutého uznesenia, nezistil v postupe okresného súdu chyby procesného charakteru, ktoré by samé osebe opodstatňovali zrušenie napadnutého uznesenia. Okresný súd postupoval procesne správne, keď o návrhu odsúdeného v súlade s ustanovením § 415 ods. 1 Tr. por. rozhodoval na verejnom zasadnutí. Odsúdený tu mal možnosť vyjadriť sa pred okresným súdom k priebehu doterajšieho výkonu trestu odňatia slobody, ako aj k dôvodom, pre ktoré navrhoval svoje podmiennečné prepustenie.

V rámci preskúmania správnosti samotného výroku napadnutého uznesenia, krajský súd skúmal, či je napadnuté uznesenie v súlade so zákonom.

Podľa § 66 ods. 1 Tr. zák. súd môže odsúdeného podmiennečne prepustiť na slobodu, ak odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život, a

a) ak ide o osobu odsúdenú za prečin po výkone polovice uloženého nepodmiennečného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmiennečného trestu odňatia slobody,

b) ak ide o osobu odsúdenú za zločin po výkone dvoch tretín uloženého nepodmiennečného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmiennečného trestu odňatia slobody,

c) ak ide o osobu odsúdenú za zločin, ktorá nebola pred spáchaním trestného činu vo výkone trestu odňatia slobody po výkone polovice uloženého nepodmiennečného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmiennečného trestu odňatia slobody; súd zároveň nariadi kontrolu technickými prostriedkami.

Podľa § 66 ods. 2 Tr. zák. pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení súd prihliadne aj na povahu spáchaného trestného činu a na to, v akom ústave na výkon trestu odsúdený trest vykonáva.

V súvislosti s posudzovaním splnenia podmienok na podmiennečné prepustenie každého odsúdeného, krajský súd považuje za potrebné zdôrazniť, že o dĺžke trestu, a teda aj o dĺžke pôsobenia výchovného účinku tohto trestu na odsúdeného rozhoduje súd, ktorý vydal právoplatný odsudzujúci rozsudok. Na druhej strane zákonodarca dobrodením, zakotveným v ustanoveniach o podmiennečnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody, ustanovil možnosť podmiennečného prepustenia odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody za splnenia zákonom stanovených podmienok. Z právnej úpravy tohto inštitútu nepochybne vyplýva, že zákonodarca prezumuje možnosť nápravy páchatel'ov trestných činov v rámci výkonu trestu odňatia slobody do takej miery, že i výkonom tohto trestu po dobu kratšiu, než ju stanovil súd v odsudzujúcom rozsudku, je možné pri správnom výchovnom pôsobení dosiahnuť výchovný účel trestu, teda nápravu páchatel'a trestného činu, aby sa do budúcnosti už nedopúšťal trestnej činnosti aj pri jeho pobyte na slobode. Zákonodarca pritom neurčil povinnosť súdu podmiennečne prepustiť každého odsúdeného, ale ponecháva na úvahu súdu posúdiť, či výchovný účel trestu odňatia slobody aj kratšieho trvania zapôsobil na toho ktorého odsúdeného v takom rozsahu, že z hľadiska zabezpečenia ochrany spoločnosti nie je potrebné, aby odsúdený vykonal celý uložený trest odňatia slobody. V tejto súvislosti považuje krajský súd tiež za potrebné zdôrazniť, že z hľadiska naplnenia výchovného účelu trestu v zmysle § 34 ods. 1 Tr. zák. u osoby, ktorá je vo výkone trestu odňatia slobody prvýkrát, vystupuje do popredia výchovná zložka trestu, na rozdiel od osoby, ktorá je opakovane vo výkone trestu odňatia slobody, u ktorej vystupuje do popredia represívna zložka trestu, keďže u takejto osoby došlo k opakovanému páchaniu trestnej činnosti napriek predchádzajúcemu výkonu trestu odňatia slobody.

K vyššie uvedenému krajský súd považuje za potrebné dodať, že podstata inštitútu podmiennečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody netkvie v tom, aby bol odsúdený za dobré správanie, prípadne dobrú prácu vo výkone trestu automaticky prepustený po odpykaní zákonom ustanovenej doby. Podmiennečné prepustenie je opodstatnené len vtedy, ak vzhľadom na účel trestu a ďalšie okolnosti existuje odôvodnený predpoklad, že odsúdený bude aj na slobode viesť riadny život a že pre spoločnosť tu nie je príliš veľké riziko jeho recidívy (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. IV.

ÚS 53/2008 zo dňa 14.02.2008). Rozhodnutie o podmieničnom prepustení má fakultatívnu povahu, čo znamená, že naň neexistuje právny nárok, ktorého by sa mohol odsúdený domáhať ihneď, ak sa po určitú zákonom ustanovenú dobu správal vo výkone trestu slušne a vzorne si plnil uložené povinnosti.

Na základe preskúmania správnosti výroku samotného uznesenia okresného súdu, napadnutého sťažnosťou odsúdeného, krajský súd dospel k záveru, že okresný súd rozhodol správne a zákonne, keď návrh odsúdeného o podmieničné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody zamietol. Krajský súd považuje za správne závery okresného súdu v odôvodnení napadnutého uznesenia, podľa ktorých u odsúdeného nie sú splnené všetky zákonné podmienky pre podmieničné prepustenie z výkonu trestu podľa ustanovenia § 66 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. Uvedené ustanovenie podmieňuje podmieničné prepustenie splnením troch podmienok, a to vykonaním trestu v predpísanej dĺžke, preukázaním polepšenia plnením svojich povinností a svojim správaním vo výkone trestu a preukázaním dôvodnej možnosti očakávania, že v budúcnosti povedie riadny život, pričom sa prihliada aj na to, v akom ústave na výkon trestu odsúdený trest vykonáva.

V odôvodnení svojho rozhodnutia, na obsah ktorého týmto krajský súd poukazuje v celom rozsahu v zmysle jednoty rozhodnutia súdu prvého a druhého stupňa, okresný súd správne uviedol, že odsúdený splnil formálnu zákonnú podmienku, ktorou je vykonanie zákonom vyžadovanej časti trestu, avšak nebola kumulatívne u neho splnená podmienka preukázania polepšenia a podmienka v podobe odôvodnenej pozitívnej prognózy budúceho správania sa odsúdeného v prípade jeho podmieničného prepustenia.

K otázke posudzovania preukázania polepšenia krajský súd považuje tiež za potrebné poukázať na to, že polepšenie je vývojový proces vnútornej premeny páchatelovej osobnosti, ktorý sa však navonok prejavuje iba v jeho správaní. Pri rozhodovaní o podmieničnom prepustení treba práve rozlišovať, kedy je správanie a plnenie povinností vo výkone trestu iba prejavom vonkajšej adaptácie odsúdeného v prostredí ústavu a kedy ide o známky skutočných zmien osobnosti odsúdeného, ktoré oprávňujú predpokladať, že aj v budúcnosti bude viesť riadny život. Preto správanie odsúdeného vo výkone trestu a plnenie povinností sú síce neopomenuteľnými, ale nie však jedinými hľadiskami, z ktorých možno usudzovať na jeho polepšenie.

Podľa názoru krajského súdu záver okresného súdu o nesplnení zákonnej podmienky preukázania polepšenia odsúdeného počas výkonu trestu má úplnú oporu vo výsledkoch vykonaného dokazovania. V tejto súvislosti krajský súd považuje za potrebné poukázať na to, že v zmysle § 66 ods. 1 Tr. zák. sa posudzuje celá doba výkonu trestu odsúdeného. Z hľadiska preukázania polepšenia v zmysle § 66 ods. 1 Tr. zák. sa preto podľa názoru krajského súdu vyžaduje, aby odsúdený počas celej doby výkonu trestu dodržiaval ústavný poriadok a normy správania sa. Odsúdený sa vo výkone trestu odňatia slobody dopustil jedného porušenia ústavného poriadku v podobe porušenia interných predpisov, ktorý bol vyriešený pohovorom, avšak naproti tomu bol aj jedenkrát disciplinárne odmenený formou pochvaly za dlhodobé pozitívne výsledky dosahované pri plnení pracovných povinností. Rozhodnou skutočnosťou je však to, že odsúdený je k spáchanej trestnej činnosti čiastočne kritický, kedy bagatelizuje spáchaný prečin porušovania domovej slobody a prezentuje ho skôr ako omyl, pričom kritický postoj k spáchaniu trestnej činnosti je jedným zo základných a podstatných náležitostí, na základe čoho možno dospieť k záveru, že odsúdený sa polepšil a trest, ktorý doposiaľ vykonal, má naňho prevýchovný vplyv a to najmä pri osobách, ktoré sú opakovane vo výkone trestu odňatia slobody tak, ako je tomu v prípade odsúdeného. Odsúdený sa síce vo výkone trestu odňatia slobody správa v podstate v súlade s vnútorným poriadkom ústavu, ale ako bolo vyššie uvedené, len dobré správanie vo výkone trestu odňatia slobody nepostačuje na konštatovanie polepšenia odsúdeného, dôležitá je zmena jeho vnútorného postoja, najmä k spáchanej trestnej činnosti. Postoj odsúdeného k jeho trestnej činnosti však preukazuje, že je schopný dodržiavať normy správania sa len v prípade neustálej kontroly vo výkone trestu odňatia slobody, ktorého cieľom malo byť navodenie dojmu o plnení podmienok pre podmieničné prepustenie. Navyše ústav na výkon trestu odňatia slobody, v ktorom aktuálne odsúdený trest vykonáva, neodporučil jeho podmieničné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody. Uvedené tak svedčí o tom, že aktuálny výkon trestu odňatia slobody nemá na odsúdeného dostatočný výchovný vplyv a tento voči odsúdenému neplní svoj účel predpokladaný v ustanovení § 34 ods. 4 Tr. zák. Vzhľadom k uvedenému aj podľa názoru krajského súdu odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojim správaním preto nepreukázal dostatočné polepšenie.

Podľa názoru krajského súdu otázku preukázania polepšenia v zmysle § 66 ods. 1 Tr. zák. nie je možné posudzovať izolovane od otázky pozitívnej prognózy správania sa odsúdeného v budúcnosti v zmysle § 66 ods. 1 Tr. zák. Z uvedeného potom logicky vyplýva, že ak sa nepreukáže skutočné polepšenie odsúdeného, je ťažko odôvodniteľný záver, že u odsúdeného je možné očakávať v budúcnosti vedenie riadneho života. Podľa názoru krajského súdu poznatky o doterajšom spôsobe života odsúdeného taktiež nedávajú podklad k tomu, aby bolo možno dospieť k rozumnému a odôvodnenému presvedčeniu, že u odsúdeného odpadlo riziko ďalšej recidívy.

Krajský súd v súvislosti s posudzovaním prognózy odsúdeného viesť riadny život po podmienenom prepustení na slobodu považuje za potrebné uviesť, že pri posudzovaní tejto prognózy sa zohľadňuje nielen závažnosť aktuálneho odsúdenia, ale aj trestná minulosť odsúdeného, teda počet a závažnosť jeho predchádzajúcich odsúdení a to aj vrátane časového odstupu medzi jednotlivými odsúdeniami. Pri prognóze budúceho správania odsúdeného preto okresný súd správne prihliadol i na okolnosti predchádzajúceho života odsúdeného, vrátane jeho predchádzajúcich odsúdení, ako aj časových súvislostí medzi nimi. V tomto smere krajský súd poukazuje na R X/XXXX-XX, podľa ktorého materiálnu podmienku možnosti očakávať, že odsúdený v budúcnosti povedie riadny život v zmysle § 66 ods. 1 písm. a) Tr. zák., je potrebné skúmať aj pri zohľadnení okolností predchádzajúceho života odsúdeného, vrátane jeho skorších odsúdení. Fakt, že sa odsúdený opakovane dopúšťal úmyselnej trestnej činnosti, preukazuje odpis registra trestov, podľa ktorého boli odsúdenému ukladané prevažne nepodmienečné tresty odňatia slobody. Predchádzajúci život odsúdeného je preto takou okolnosťou, ktorá má podstatný vplyv na záver súdu o tom, či od neho možno očakávať, že na slobode bude viesť riadny život. Krajský súd preto považuje za správny a výsledkom vykonaného dokazovania zodpovedajúci záver okresného súdu, podľa ktorého doterajší výkon trestu odňatia slobody so zohľadnením sklonov odsúdeného k páchaniu trestnej činnosti v prejednávanom prípade nemôže viesť k odôvodnenému a rozumnému záveru, podľa ktorého je v súčasnosti možné od odsúdeného očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život v zmysle § 66 ods. 1 Tr. zák.

Krajský súd zároveň dodáva, že z aktuálnej rozhodovanej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (I. ÚS 250/2023, III. ÚS 355/2021, I. ÚS 36/2022) vyplýva, že čo sa týka posudzovania prípadného rizika recidívy s ohľadom na trestnú minulosť odsúdeného, je potrebné zvážiť pred akou dlhou dobou a z akých dôvodov došlo k spáchaniu predchádzajúcich trestných činov a či možno od odsúdeného na základe jeho aktuálneho výkonu trestu očakávať, že povedie riadny život. Krajský súd v tejto súvislosti uvádza, že odsúdený bol v priebehu posledných 8 rokov celkovo 8-krát súdne trestaný a z toho bol 6-krát vo výkone trestu odňatia slobody. Zároveň v tejto súvislosti poukazuje aj na nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 482/18 zo dňa 28.11.2018, z ktorého vyplýva, že najmä opakovane páchaná trestná činnosť v krátkych intervaloch nasledujúcich po prepustení z predchádzajúceho výkonu trestu odňatia slobody môže naznačovať, že od odsúdeného nie je možné očakávať vedenie riadneho života. Zohľadnenie trestnej minulosti totiž nepredstavuje porušenie pravidla ne bis in idem (zákaz dvojitého pričítania) v zmysle čl. 40 ods. 5 Listiny, keď práve naopak sú tieto skutočnosti kľúčové pre odpovedanie na otázku, či možno od odsúdeného očakávať, že povedie riadny život.

V tejto súvislosti opakovane považuje krajský súd za potrebné zdôrazniť, že z hľadiska účelu trestu pri recidíve odsúdeného, ktorý je opakovane vo výkone trestu odňatia slobody, vystupuje do popredia represívna zložka trestu, keďže u neho došlo k opakovanému spáchaniu trestnej činnosti napriek predchádzajúcim výkonom trestov odňatia slobody, ktoré ho v zmysle § 34 ods. 1 Tr. zák. mali viesť k vedeniu riadneho života. V neposlednom rade je potrebné u odsúdeného zohľadniť aj skutočnosť, že u odsúdeného je náprava podstatne sťažaná z hľadiska vyhodnotenia osoby odsúdeného a charakteru opakovanej trestnej činnosti, pretože spáchaním rôznorodej (najmä majetkovej a drogovej) a napriek pomerne mladému veku početnej trestnej činnosti odsúdený len potvrdil svoje sklony k jej páchaniu. Z uvedeného tak logicky vyplýva, že ani predchádzajúca najprísnejšia forma trestu (výkon odňatia slobody) odsúdeného zrejme neodradila od následného porušovania záujmov chránených Trestným zákonom úmyselnou formou, čo svedčí o zjavnej neúčte odsúdeného k týmto chráneným hodnotám aj napriek jeho osobnej skúsenosti s výkonom trestu odňatia slobody. Z uvedených dôvodov tak krajský súd dospel k záveru, že v prejednávanom prípade doterajší výkon trestu odňatia slobody neeliminoval zistené sklony k úmyselnému porušovaniu záujmov chránených Trestným zákonom, pre ktoré sa odsúdený opakovane dopúšťa trestnej činnosti, a pre ktorú je už opakovane aj vo výkone trestu odňatia slobody.

Keďže s poukazom na uvedené krajský súd dospel k záveru, že sťažnosť odsúdeného proti napadnutému uzneseniu okresného súdu nie je dôvodná, podľa § 193 ods. 1 písm. c) Tr. por. rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Trenčíne pomerom hlasov tri k nule (3:0).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu zákon nepripúšťa žiadny ďalší riadny opravný prostriedok.